

Barne- og likestillingsdepartementet
Kunnskapsdepartementet

Dato: 12. november 2009

Besøksadresse: Gimlemoen 25 H
Direkte: 38 14 17 19
Faks: 38 14 10 26

Høring - NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet - kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning

Det vises til høringsbrev datert 01.10.09 om kompetanseutvikling i barnevernet. Bakgrunnen for høringen er en gjennomgang av utdanningene som kvalifiserer for arbeid i barnevernet, bachelor i barnevern og bachelor i sosialt arbeid. Denne gjennomgangen og utvalgets forslag til tiltak er presentert i NOU 2009:8.

Universitetet i Agder har ikke barnevernpedagogutdanning, men har et sterkt barnevernfaglig miljø. Det har vært et tett samarbeid mellom universitetet og praksisfeltet om kompetanseutvikling i barnevernet og universitetet anser barnevern som en del av feltet sosialt arbeid.

Universitetet har hatt sosionomutdanning fra 1991. Utdanningen ligger på Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap og drar nytte av fakultetets felles kompetanse. Vår lokale profil er knyttet til tett kontakt med feltet blant annet gjennom samarbeidet i Praxis-sør. Dette, sammen med de forskningsinteressene som finnes på instituttet og fakultet, bidrar til en profil på utdanningen som vi fortsatt ønsker å ivareta og videreutvikle.

Vårt anliggende i denne sammenheng vil være å si noe om hvordan sosionomutdanningen kan imøtekomme ekspertutvalgets tilrådninger om kvalifisering for arbeid i barnevernet.

Faglig innhold i grunnutdanningene

Noe av bakgrunnen for opprettelsen av ekspertutvalget er i følge høringsbrevet utakt mellom praksisfeltets kompetansebehov og det studentene lærer under utdanning samt at det er store variasjoner mellom utdanningene. Gjennom nasjonal normering av 14 obligatoriske studieemner ønsker ekspertutvalget å gjøre utdanningene mer enhetlige.

Universitetet i Agder ved sosionomutdanningen ønsker å fremheve betydningen av barnevernsarbeidere med bred forankring i faget sosialt arbeid. Vi mener at det er viktig å beholde ulike perspektiver og mangfoldet i barnevernsfeltet. Vi mener også at det er viktig å gi rom for en lokal profil slik at utdanningene kan drive med forskningsbasert undervisning. Samtidig ønsker Universitetet i Agder å gi sin støtte til en styrking av utdanningen av barnevernsarbeidere. Dette kan f.eks gjøres gjennom å tenke spesialisering enten som en del av sosionomutdanningen eller som en masterutdanning.

Noe av formålet med de 14 punktene utvalget har satt opp er å sikre en samlende kjerne av relevant kunnskap for yrkesutøvelse i barnevernet. Sosionomutdanningen ved Universitetet i Agder ser det som vanskelig å innføre alle disse emnene som en del av en sosionomutdanning, dersom en krever inngående kjennskap til alle emnene. Vi mener en ulike vektning av emnene vil være nødvendig for å

kunne opprettholde en god og bred sosionomutdanning som utdanner kandidater til arbeid også i andre deler av feltet sosialt arbeid. Utvalget har sagt lite om hvordan sosionomutdanningene skal møte kravene om de 14 obligatoriske emnene, og vi mener dette må utredes nærmere, slik at konsekvensene for andre deler av feltet sosialt arbeid kommer frem. Dette må også sees i sammenheng med rammeplanen for sosionomstudiet.

Når det gjelder det tematiske innholdet i bachelorutdanningen i barnevern etterlyser Universitet i Agder fokus på forhold som gjelder familiens levekår og perspektiver knyttet til fattigdom. Dette er viktige bidrag der vi mener sosionomutdanningen har en styrke knyttet til barnevernsfeltet.

Kvalitetskrav til studieopplegg og nasjonalt fagråd

Ekspertutvalget presenterer noen kvalitetskrav til utdanningen rettet mot arbeid i barnevernet. Vi mener dette er kvalitetskrav som er vesentlige for utdanning til sosialarbeidere generelt, både for de som skal jobbe i barnevernet og de som skal jobbe i andre deler av feltet sosialt arbeid. Det å utdanne kandidater som skal jobbe med vurdering av komplekse situasjoner der avgjørelsen har stor betydning for andre mennesker krever et studieopplegg der utvikling av innsikt, vurderingsevne og faglig skjønn er vesentlig. Universitet i Agder ved sosionomutdanningen støtter utvalgets skissering av et allsidig pedagogisk opplegg der både forelesninger, seminar med studentdeltakelse i samarbeid med feltet og brukere, gruppe- og kasusorientert opplæring og praksis inngår.

Universitet i Agder ønsker også å fremheve betydningen av å endre finansieringskategori, slik at disse ulike undervisningsformene kan ivaretas og styrkes ved de ulike utdanningene. Universitetet støtter således Befringutvalgets anbefaling om å løfte bachelorutdanningene i barnevern og sosialt arbeid ut av laveste finansieringskategori for å gi utdanningene mulighet til å ivareta tett oppfølging av studentene, slik denne utdanningen krever.

Universitetet i Agder støtter utvalgets forslag om egne nasjonale fora for sosialarbeiderutdanningene.

Faglig-vitenskaplig kvalitetsutvikling

Vi har merket oss Befringutvalgets foreslag om å utpeke et nasjonalt fagmiljø ” for fremragende undervisning” (14.8) slik det er presentert i NOU 2008:3. Et slikt senter bør i tillegg til å ha substanskunnskap innenfor barnevernsfeltet også ha kompetanse på utvikling av personlig og kommunikative sider ved yrkesutøvelsen innenfor barnevernet. Dette innebærer også etisk kompetanse. Ved å samle dette i et nasjonalt senter kan en arbeide frem og styrke en kompetanse på utdanning av profesjonsutøvere i barnevernet som integrerer de ulike områdene en barnevernarbeider må beherske, herunder utvikling av personlig kompetanse.

Ifølge utvalgets forslag vil opprettelsen av et slikt senter gi mulighet til å tilføre et miljø stipendiater og professor-II stillinger og legge til rette for en personalutveksling mellom utdanningsinstitusjonene og barnevernsfeltet. Vi ser for oss at et slikt nasjonalt fagmiljø bør ligge ved en institusjon som har et spesielt fokus på samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonen og fagmiljøet, slik at sammenhengen mellom forskning, undervisning og praksis kommer tydelig frem. En kan også se for seg tverrinstitusjonelle sentre slik NOU 2008:3 foreslår.

Et slikt nasjonalt senter bør tilføres ressurser slik at det kan bli et reelt kompetansesenter for de utdanningsinstitusjonene som utdanner barnevernsarbeidere både på grunnutdanningsnivå, men også på masternivå.

Turnusordning

Sosionomutdanningen ved Universitetet i Agder støtter forslaget om særlig oppfølging av nyutdannede for å sikre overgangen mellom utdanning og yrke, men er usikker på om dette skal være i form av turnus. Det blir imidlertid viktig å se på innholdet i ordningen. Lovpålagt veiledning og oppfølging av nyutdannede er viktige elementer for å styrke den praktiske og profesjonelle kompetansen, men dette kan ivaretas også gjennom andre ordninger enn turnus.

Innføring av en slik turnusordning kan komme til å reise mange praktiske problemer, blant annet for små kommuner og Universitetet i Agder er opptatt av at det legges til rette for smidige løsninger dersom turnus innføres. Det må også avklares hvem som skal godkjenne turnusen. Dersom turnus innføres forutsetter Universitetet i Agder at turnusperioden regnes som arbeid med lønn på bachelornivå.

Autorisasjon og faglig oppdatering

Universitetet i Agder støtter forslaget om innføring av autorisasjon for sosialarbeidere men vi mener det må gjelde for alle felt i sosialt arbeid. Vi mener at autorisasjon bør følge utdanningene.

Når det gjelder faglig oppdatering (etter- og oppdateringsutdanning) foreslår utvalget at dette skal foregå som ledd i nasjonale kursopplegg. Universitetet i Agder støtter tanken om jevnlig faglig oppdatering som et ledd i vilkårene for å beholde en autorisasjon. Men vi mener det vil være viktig at det gis rom for å utvikle slike kursopplegg lokalt, gjennom et samarbeid mellom universitetet/høgskolen og praksisfeltet.

Styrking av det generelle utdanningstilbudet i barnevern gjennom master- og doktorgradsstudier

Det vil være viktig å sikre gode utdanninger både på bachelor, master og dr.gradsnivå innenfor sosialt arbeidsfeltet generelt og barnevernsfeltet spesielt. Ekspertutvalget foreslår å opprette mastergradsstudie og doktorgradsstudie i barnevern. Universitetet i Agder mener at også andre utdanninger har relevans for barnevernsfeltet. Vi ønsker å fremheve betydningen av ulike perspektiv inn i barnevernsfeltet og er litt skeptisk til rendyrking av en utdanning utviklet spesielt for barnevernsfeltet.

Det blir viktig å styrke fag og forskningsmiljøene ved alle utdanningsinstitusjonene som utdanner sosialarbeidere og spesielt institusjoner som gir master og doktorgradsutdanning i sosialt arbeid. Det å legge til rette for gode utdanninger i sosialt arbeid vil være med på å øke kompetansen i barnevernsfeltet.

Forholdet mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfeltet

Ekspertutvalget er opptatt av utvidet samarbeid mellom utdanning og praksis og legge til rette for utviklingen av et kunnskapsbasert barnevern. Universitetet i Agder har vært med på det nasjonale HUSK-prosjektet og har sett at dette har vært et godt tiltak for å utvikle samarbeid mellom praksisfeltet og universitetet. Universitetet i Agder har også på barnevernsfeltet utviklet et godt samarbeid med praksisfeltet gjennom Praxis-sør. På bakgrunn av disse erfaringene mener vi at et landsomfattende fagutviklingsprosjekt for barnevernet på linje med det HUSK har vært for sosialfeltet, kan være et viktig bidrag både for å gi rom for kompetanseutvikling i barnevernsfeltet, legge til rette for godt og tett samarbeid mellom utdanningen, studentene, brukere og feltet og for å få til forskningsbasert undervisning.

Med hilsen

Aud-Keila Bendiksen Kjær
Studieleder Institutt for sosiologi,
sosialt arbeid og velferdsfag
Universitetet i Agder

Mette Fløystad Kvammen
Studiekoordinator sosionomstudiet
Institutt for sosiologi,
sosialt arbeid og velferdsfag
Universitetet i Agder